

**Nieuwsbrief Platform H.NU / nr. 4, september 2015**  
**Aandachts- en actiepunten 2015 – 2016**

*1. H.NU nu*

Het Platform Hervorming Nederlandse Universiteiten is een landelijke organisatie, actief sinds 2013. H.NU maakt deel uit van een brede (nationale en internationale) beweging die pleit voor een fundamentele verandering van universiteit en wetenschap. In tegenstelling tot wat soms gesuggereerd wordt door politici of de media zijn de problemen van de huidige universiteiten niet beperkt tot de Universiteit van Amsterdam of tot een stuk of wat studenten. Een kort bezoek aan de website van H.NU (<http://platform-hnu.nl/ondersteun-het-manifest/>) is voldoende om te laten zien dat onze (op dit moment) 515 sympathisanten afkomstig zijn uit het hele land.

Kenmerkend voor H.NU is de gecombineerde focus op grondige academische analyses en concrete acties. Daarbij leveren we niet alleen kritiek, maar geven ook aan hoe het wel moet en kan. Een voorbeeld is de actie, in samenwerking met de vakbond VAWO, tegen het absurd grote aantal tijdelijke banen, en de eraan ten grondslag liggende ratrace om onderzoeksgeld. Deze actie heeft veel aandacht gekregen en de groeiende hoeveelheid flexwerk aan de universiteiten is inmiddels een belangrijk speerpunt van alle betrokken vakbonden geworden. Een ander voorbeeld is onze petitie “Naar een *andere* universiteit” (gelanceerd op 9 januari 2015; zie <http://platform-hnu.nl/wp-content/uploads/2015/02/Platform-H.NU-affiche-petitie.pdf>). Deze is medeondertekend door vakbonden, onderwijsorganisaties, een beroepsvereniging en medezeggenschapsorganen van studenten en medewerkers. Op 11 februari 2015 vond in Den Haag de formele aanbidding plaats aan de Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer. Enkele politieke partijen hebben zich achter de petitie geschaard. Samenwerking met recent opgekomen groepen als Rethink en De Nieuwe Universiteit ligt voor de hand, en heeft al enige vorm gekregen in bijdragen van H.NU'ers aan activiteiten georganiseerd door deze groepen.

De kritieken en acties van velen (waaronder zeker ook de bezettingen van het Bunge- en Maagdenhuis) zijn niet zonder gevolg gebleven en hebben een aantal ontwikkelingen in gang gezet. Het eerste punt van de petitie (“van 60% naar 80% vaste aanstellingen”) wordt intussen tamelijk breed onderschreven. Ook ten aanzien van punt 2 (“van outputfinanciering naar inhoudelijke beoordeling”) is er lichte vooruitgang geboekt. Zo wordt de kritiek op de inhoudsloze beoordeling van onderzoek (het publiceren van zo veel mogelijk artikelen; gebruik van de journal impact factor) steeds breder gedeeld. Ten slotte is er ook op het derde punt (“medezeggenschap: van gunst naar recht”) enige beweging, waar er nu in een aantal universitaire afdelingen medezeggenschapsraden ontstaan en er geëxperimenteerd wordt met faculteits- en afdelingsraden.

*2. Aandachts- en actiepunten*

Op al deze punten blijft verdere actie nodig, vooral om te specificeren wat we willen en hoe dat bereikt kan worden. Hieronder noemen we een aantal mogelijkheden voor verdere analyses en acties, aanknopend bij de punten van de petitie. Al deze acties zijn welkom onder de paraplu van H.NU. En natuurlijk sluiten deze voorbeelden andere onderwerpen en creatieve acties niet uit.

*Tijdelijke banen:* minister Bussemaker heeft de universiteiten 1400 nieuwe banen beloofd.

**Lokaal actiepunt:**

- Hoe wordt dit geïmplementeerd op uw universiteit? Gaat het om vaste banen of leidt dit tot een nog verdere groei van het aantal tijdelijke werknemers? Gaat het als regel om banen met zowel een onderzoeks- als een onderwijsstaak (het universitaire onderwijs is immers per definitie op onderzoek gebaseerd)?

*Outputfinanciering/perverse prikkels:* in het nieuwe SEP-protocol voor de beoordeling van onderzoek is kwantiteit (het publiceren van zo veel mogelijk artikelen) als onafhankelijk criterium geschrapt.

**Lokaal actiepunt:**

- Is deze beleidswijziging ook expliciet en daadwerkelijk doorgevoerd in uw faculteit of afdeling?

*Zeggenschap*: een cruciaal obstakel in de strijd om zeggenschap van medewerkers, studenten en ondersteunend personeel is de heersende opvatting van de universiteit als een gewoon (en dus top-down geleid) bedrijf en van wetenschap als een economische activiteit. De afgelopen 25 jaar zijn gekenmerkt door processen van interne en externe economisering. Nodig is daarom een grondige en gedetailleerde kritiek op deze economisering, en op haar inbedding in een neoliberale wereldbeschouwing en politiek. Complementair hieraan is het benadrukken en specificeren van alternatieve opvattingen van de taak en waarde van universiteit en wetenschap. Bijvoorbeeld: het publieke belang van wetenschap en het persoonlijk belang van universitair onderwijs (vorming tot mondige en verantwoordelijke wetenschappers en burgers).

Als kerngroep van H.NU stellen wij voor om de aandacht van H.NU dit jaar te richten op de interne en externe economisering van de Nederlandse universiteiten.

#### **Lokaal actiepunt:**

- Een aantal studenten en medewerkers bekritisieren het te nauwe rational choice ‘paradigma’ dat de huidige economiefaculteiten domineert (ook in verband met de economische crisis van 2008). Kan herinvoering van vakken als politieke economie helpen dit paradigma open te breken? En hoe ziet van daaruit een gezonde economie van het hoger onderwijs eruit?

“Economisering” biedt ook tal van andere mogelijkheden voor meer specifieke, lokale acties. Ten aanzien van **interne economisering**: het inventariseren van de vormen die deze aanneemt op uw universiteit aan de hand van concrete voorbeelden, het publiekelijk aan de orde stellen en via acties veranderen hiervan.

#### **Lokale actiepunten:**

- De concrete vorm van het top-down bestuur en de gevolgen ervan voor het universitaire beleid;
- De grote rol van Marketing en PR-afdelingen, zowel in hun concrete activiteiten als in hun ideologische rol in het (re)produceren van de conceptie van de universiteit als een bedrijf (H.NU zelf komt binnenkort met een “ranking” van de meest onzinnige universitaire reclameleuzen);
- De reductie van de student tot privé-investeerder en consument;
- De opvatting van wetenschappelijke kennis als koopwaar, bijvoorbeeld in het beleid ter verwerving van universitaire patenten (in feite, commerciële monopolies): behoort het met publiek geld verwerven van commerciële monopolies tot de taak van de universiteiten?
- De grote rol van het “inverdienen” van geld (bij aanstellingscontracten, bevorderingen en in PR-campagnes) via subsidies waarbij de toevalsfactor een grote zo niet doorslaggevende rol speelt;
- Het feit dat de universiteiten steeds vertegenwoordigd worden door werkgever VSNU, waarvan het Algemeen Bestuur bestaat uit de voorzitters van de CvBs (die dan pretenderen de hele universiteitsgemeenschap te representeren, wat door het opgekomen verzet intussen op grote schaal onjuist gebleken is).

Ten aanzien van **externe economisering**: het inventariseren van de vormen die deze aanneemt op uw universiteit aan de hand van concrete voorbeelden, het publiekelijk aan de orde stellen en via acties veranderen hiervan.

#### **Lokale actiepunten:**

- In haar Wetenschapsvisie 2025 benadrukt minister Bussemaker sterk het belang van fundamenteel onderzoek. Hoe kan het dan dat in NWO-aanvragen standaard de directe maatschappelijke betekenis van het aangevraagde onderzoek uitvoerig moet worden aangegeven? Waarom pleit de minister niet voor het oormerken van 50% van de NWO-subsidies voor fundamenteel onderzoek?
- Volgens een recente schatting zou zelfs 70% van de medische publicaties niet reproduceerbaar en van slechte kwaliteit zijn. Hoewel meerdere oorzaken een rol spelen, is de commerciële invloed van de (farmaceutische) industrie hierbij een factor van belang. Hoe speelt dit concreet op uw universiteit? Hoe is dit aan de orde te stellen en te bekritisieren?
- In de Stuurgroep van de Nationale Wetenschapsagenda zijn wel de werkgevers vertegenwoordigd maar niet de werknemers. Kan hieraan alsnog verandering aangebracht worden in de uitvoeringsfase van de projecten?

Kerngroep H.NU,

Willem Halffman, André Linnenbank, Hans Radder, Karen Vintges en Pieter Wagenaar